

HRAVÁ SLOVENČINA

8

.....	
Meno	
.....	
Škola	
..... /
Trieda	Školský rok

I. Opakovanie učiva 7. ročníka

1. Nepatria tam slová: milá Katka, strašne rád, zahájenia, hrozne, kamoši, v konferencii, výuky.
Odporúčanie: upozorniť žiakov na zmenu slovosledu niektorých viet a nespisovné výrazy a slová (sú v riešení úlohy).
2. Štart – sukňa, okuliare, lekár, mlieko, kamarát, plienky, vrtuľník, vrch, prízemie, rýchliky, masť, plátno, geografia – cieľ. Žiaci môžu úlohu riešiť na čas (podobne cvič. 3 a 4).
3. foter, slovina, furt, štigro, poliši, háro
4. a) nie – 0, b) áno – 1, c) áno – 1, d) nie – 0, e) nie – 0, f) áno – 1.
Kód trezora: 011001.
5. **Úloha vhodná pre dvojice.**
vzor dub: Topoľčany, Piešťany, milión, Vozokany
vzor ulica: nohavice, Košice, Kysuce
vzor pekný: blízky, päťnásobná, druhý, dnešná, milióny, vŕcný
vzor cudzí: tretí, horúce, vyšší
6. myslala, plánujú, štekal
7. Príroda naplňa. Ľudia stáli. Vlak zapískal. Deti musia rešpektovať.
8. človek-chce, (ona)-odišla, Tatry-ožívajú, pero-píše
9. **Úloha vhodná pre dvojice a zároveň ako súťaž na čas.**
Riešenie: vetný základ: Blýskalo sa. Mrholilo.
Viacnásobný vetný člen: lyžičky, vidličky a nože; krásne, nádherné

Opakovanie

Vhodné ako domáca úloha s možnosťou klasifikácie.

1. B

2. A

3. D

4. B

5. C

6. C

7. A

8. B

9. D

II. Tvaroslovie

Debata, diskusia

1. samostatná práca
2. dialogický útvar - vyjadrenie názoru na istý jav, problém - úvod a záver moderátora - repliky - subjektívny názor - argumentácia, protiargumentácia
3.

provokatér	manažér
moderátor	pomocník
expert	sprostredkovateľ
4. **Vhodné ako samostatná práca**, komentár a vysvetlenie učiteľom je nutné!
v knihe Tajomstvá zvierat, Nové Mesto nad Váhom, Ulica mieru, v obchode Jednota, zo základnej školy.
Počet chýb: 6
5. **Vhodné ako DÚ.**
konkrétne podstatné mená - piesok, zošit, budík, bicykel, mobil, líška
abstraktné podstatné mená - čas, beh, myšlienka, návrh, hra, spev
6. **Vhodné ako práca na čas (cca 5 min.).**
v prítomí – stred. rod, sing., lok., vzor vysvedčenie
na nohy – žen. rod, plurál, ak., vzor žena
bez nálady – žen. rod, sing., gen., vzor žena
pod stolom – muž. rod, sing., inštr., vzor dub
7.

spomienky (nom., pl.),	radosti (ak., sing.),	smútku (ak., sing.),	mamou (inštr., sing.),
detí (ak., pl.),	dedine (lok., sing.),	svadbe (lok., sing.),	tanečníkom (dat., pl.),
dom (ak., sing.),	záhradu (ak., sing.),	záľub (gen., pl.),	priateľov (ak., pl.),
ľudia (nom., pl.).			

Cvičenie je vhodné na opakovanie gramatických kategórií, podľa uváženia učiteľa možno doplniť o určovanie ďalších gramatických kategórií. Cvičenie je vhodné ako DÚ.

Zvieracie podstatné mená mužského rodu

8. **Cvičenie vhodné na čas (cca 3 min.).**
Odporúčam vysvetlenie: zvieracie podstatné mená mužského rodu (skutočné zvieratá), by sa mali v množnom čísle dôsledne skloňovať podľa vzorov dub a stroj. V prípade bájok, resp. ak ide o prenesený význam slova (zosobnenie), tieto podstatné mená sa skloňujú podľa vzoru chlap.
Riešenie: o vlkovi, o voloch, o diviakovi, o psovi, o zajacovi, o býkovi, o hadovi, o havranovi, o levovi, o jeleňovi, vlkovi
Pozn. pre učiteľa: Tvar o voloch je tvar podľa zoru chlap aj podľa vzoru dub, správne sú teda oba vzory
9. **Samostatná práca žiakov na hodine, príp. ako cvičenie na opakovanie.**
pán Háčik: čík, pstruh, amur, tolstolobik, karas, blatniak, kapor
pán Udička: lieň, zubáč, pleskáč, hlaváč, býčkovec, jalec

10.

Cvičenie je vhodné ako DÚ.

Opäť upozorňujem na špecifiká skloňovania týchto podstatných mien.

Zvieracie podstatné meno N singuláru	skloňovací vzor	Zvieracie podstatné meno N plurálu	skloňovací vzor
lev	chlap/ dub	levy	dub
mravec	chlap/stroj	mravce	stroj
kocúr	chlap/dub	kocúry	dub
mrož	chlap/stroj	mrože	stroj
klokan	chlap/dub	klokany	dub
hroch	chlap/dub	hrochy	dub

Neživotné podstatné mená mužského rodu zakončené na „r“

11.

Pre šikovních.

vo svetri, dva štartéry, o pulóvri, dva metre, v októbri, dva žánre, v litri, dva filtre, v decembri, dva oleandre, po tendri, o amfiteátri, v éteri, dva polyméry

12.

Pre šikovních, príp. ako DÚ.

v skeneri – dva skenery, na kvádri – dva kvádre, v milimetri – dva milimetre, o trileri – dva trilery, o žánri – dva žánre

Neživotné podstatné mená mužského rodu zakončené na „l“

13.

Vhodné ako DÚ.

pásovka A – model, level, pastel, akvarel

pásovka B – bicykel, fascikel, singel, triangel

14.

Pre šikovních, príp. ako práca pre dvojice.

Podstatné meno	Lokál singuláru	Nominatív plurálu
hotel	o hoteli	hotely
debakel	o debakli	debakle
motocykel	o motocykli	motocykle
tunel	o tuneli	tunely
flanel	o flaneli	flanely
kábel	o kábli	káble
fotel	o foteli	fotely

15.

Vhodné ako skupinová práca pre dvojice.

zvýšený okraj hracej plochy – mantinel

obal na písomnosti – fascikel (stroj)

výzva, odvolanie sa – apel

tovar – artikel (stroj)

technika maľovania farebnou kriedou – pastel

veľká porážka, veľký neúspech – debakel (stroj)

hra jedného hráča – singel (stroj)

vodič chránený obalom – kábel (stroj)

Cudzie nesklonné podstatné mená

16.

Cvičenie možno vypracovať ako súťaž, príp. skupinovú prácu.

nočný úbor, bielizeň – negližé, plátok mäsa – filé, zbor odborníkov, porota – jury, jemná kaša – pyrė, oddelenie vo vozni – kupé, výstižný obsah – resumé, slávnostný pochod – defilé, papagáj s chocholom – kakadu. Správne poradie domina je: NESKLONNÉ

17. Vhodné ako DÚ.
a) filé b) kivi c) madam d) skóre e) alibi
f) komuniké g) pyrre h) dražé i) kupé

18. V reštaurácii: menu, filé, pyrre
V osloveniach: madam, miss, lady
Medzi ľuďmi: komuniké, alibi
Úloha je vhodná na vypracovanie v časovom limite 5 min., napísať čo najviac nesklonných podstatných mien.

Skloňovanie slova pani

19. Cvičenie vhodné na opakovanie.
s paňou: sing., inštr.
od pani: sing., gen.
bez panej: sing., gen.
na paniu: sing., ak.
paniam: pl., dat.

20. Cvičenie možno vypracovať na čas.
a) panej
b) pani
c) panej
d) panie
e) paňou
f) pani
g) pani

Opakovanie podstatných mien

21. Vhodné ako DÚ.
videl jelene, s blízkou paňou, ovčiarske psy, v novom hoteli, ťažké fascikle, čerstvé kapry, hrá v orchestri, kocúry na dvore, kúpil nové fotely, tatranské kamzíky

22. Samostatná práca.
podľa vzoru dub: ryby, lastovičky
podľa vzoru stroj: vane, vône
podľa vzoru chlap: psy, pštrosy

23. Skupinová práca.
áno, nie, nie, áno, áno, nie, áno, áno

Opakovanie

Vhodné ako DÚ, príp. samostatná práca na hodine.

1. B

2. C

3. A

4. B

5. D

6. D

7. B

8. C

9. A

Prídavné mená

1. A: c)
B: d)
C: c)
D: a) kukučkových, cudzích, zemná, amerického, domáca, obyčajná, typickým, hniezdneho, mladé, u ostatných, nevlastných, menší
b) vlastnosť, akosť, vzťah, pôvod
E: c)
2. A: chudobný, chudobnejší, najchudobnejší
B: samostatná práca
3. a) A, pekný
b) V, cudzí
c) A, pekný
d) V, pekný
e) A, pekný
f) A, cudzí
g) A, cudzí
h) A, pekný
4. Pri pravidelnom stupňovaní sa vetný základ nemení. Pri nepravidelnom stupňovaní sa vetný základ mení, resp. vzniká nové slovo.
slušný, starší, úzky, najhrubší, spravodlivý, vysoký, vzácny, malý, vytrvalý, zlý

napr. Môj päťročný brat je slušnejší ako všetci štvrtáci.
5. Pravidelný stupeň: hlboký, smutný, tučný, vysoký
Nepravidelný stupeň: pekný, veľký, zlý, malý, dobrý
6. a) tulipánový
b) ovčieho
c) staré
d) babkin

7.

PRÍDAVNÉ MENÁ							
Vlastnostné				Privlastňovacie			
akostné	vzor	vzťahové	vzor	individuálne	vzor	druhovú	vzor
svieži	cudzí	tvarohový	pekný	učiteľov	otcov	sloní	pávi
horúci	cudzí	morský	pekný	mačkino	matkin	rybí	pávi
dobrý	pekný	hrací	cudzí	Jožov	otcov	slávičí	pávi
lepší	cudzí			dcérin	matkin		
veselý	pekný						

8.

PRIVLASTŇOVACIE PRÍDAVNÉ MENO - DRUHOVÉ	PODSTATNÉ MENO	PRIVLASTŇOVACIE PRÍDAVNÉ MENO - INDIVIDUÁLNE
ťaví	ťava	ťavin
pavúči	pavúk	pavúkov
veveričí	veverica	vevericin
zebrí	zebra	zebrin
obrí	obor	obrov
netopieri	netopier	netopierov
stridží	striga	strigin
človečí	človek	človekov
žabí	žaba	žabin

9.

chémia – chemický
 krv – krvný
 zajtra – zajtrajší
 dráma – dramatický
 dážď – daždivý
 brucho – brušný
 močiar – močiarny
 voda – vodný

10.

a) bosí, chorá b) ide o vyjadrenie stavu

11.

Starší, opatrní, Dedkovi, malí, sa radi, rady, na úspešných, radi, kozí, ovčí, babkiných, hladní, o zahraničných, ktorí, v morských

12.

Elán, prešovskí a košickí, Janko Kráľ, veľkonočné, silvestrovský, Hájnikovu ženu, Hanka Čajková, hájnikova žena, Učiteľské, Severná, Južná Amerika, na východnom Slovensku, Zemplínske Hámre, Morské oko

Zámená

13.

a) ohybné, nahrádzajú, na osoby
 b) nahrádzajú
 c) osobné

14.

a) ukazujú na, hovorili, poukazujeme
 b) pýtame

15.

ma, mňa, mne, mi, ťa, Teba, tebe, ti, ma, mňa, mu, jemu

16.

jej – privl., jej – osobné, jeho – privl., jeho – osobné, jeho – privl., ich – osobné, ich – privl., ich – privl., ich – osobné, jej (pes) – privl., ho – osobné

17.

ja: osobné, tamten: ukazovacie, prečo: opytovacie, onen: ukazovacie, tvoj: privlastňovacie, tento: ukazovacie, kto: opytovacie, kde: opytovacie, váš: privlastňovacie, tade: ukazovacie, jej: privlastňovacie, vy: osobné, ktorý: opytovacie, môj: privlastňovacie

18.

ohybné: aký, ktorý, tamten, taký, onaký, môj, tvoj, váš, tento
 neohybné: čo, tade, vtedy, ich, kde, kam, tu, tam, jeho, kade, kedy, jej

19. a) títo chlapci,
b) akí žiaci,
c) tie mačky,
d) ktorí synovia,
e) takí maliari,
f) inakšie batohy

20. o mne, Ja, ti, Tebe, mi, jej, ku mne, Ona, im, nás, o vás, ony

21. na neho, naň, naň, po neho, naň, doň, za neho/zaňho, preňho/pre neho

22. Títo, robili, s našimi, Každý, starší, mojím, známym, Mojím, tvojím, tvojim, všetky, výrobky

Číslovky

23. Cvičenie vhodné pre dvojice.
A: d)
B: c)
C: c)
D: tridsaťjedentisíc päťsto

24. Cvičenie vhodné ako DÚ.
vyjadrujú počet osôb, zvierat, vecí – základné číslovky
vyjadrujú poradie – radové číslovky
označujú opakovanie deja – násobné číslovky
vyjadrujú presný počet – určité číslovky
pomenúvajú počet len približne – neurčité číslovky

25. Cvičenie vhodné ako „rozcvička“ na začiatku hodiny.
Riešenie osemsmierok: neurčité číslovky

26. Cvičenie vhodné na precvičenie pravopisu.
a) jedny, jedným, Jedni, jedno, jednu, Jedni, jedny
b) Dvaja, dve, dva, dve, dvomi/dvoma

27. K meninám som dostala tri pozdravy a ten tretí bol od starej mamy. Pred piatimi rokmi som chodil do tretej triedy. Piaty ročník vyhral školský turnaj v stolnom tenise. Poslední boli deviataci, ktorí si mysleli, že vyhrajú. Ich sklamanie bolo veľké, keď si uvedomili, že ich porazili takí malí žabiaci.

28. Nájdí nesprávne napísané číslovky alebo zámená, a napíš ich v správnom tvare.
a) tento raz
b) ôsmym
c) odo mňa, druhý raz
d) tri razy
e) So mnou

29.

základné	radové	násobné
päť	piaty	päťnásobný/päť ráz
osem	ôsmy	osemnásobný/osem ráz

30. Cvičenie vhodné ako DÚ.

- a) cudzí
- b) nesklonné
- c) pekný
- d) pekný
- e) nesklonné
- f) päť
- g) pekný
- h) nesklonné
- i) nesklonné

31. Vhodné ako samostatná práca.

- a) Na druhom, šesťdesiat, stotridsať
- b) desať
- c) deväť
- d) v prvej
- e) tridsaťjeden
- f) v osemdesiatych, dvadsiateho
- g) prvýkrát/prvý raz

Opakovanie

Úloha vhodná ako test.

- 1.**
- 1. osobné
 - 2. číslovky
 - 3. radové
 - 4. privlastňovacie
 - 5. zámená
 - 6. určité
 - 7. prídavné mená
 - 8. neurčité
 - 9. individuálne
 - 10. druhové
 - 11. vymedzovacie

Riešenie tajničky: SLOVNÉ DRUHY

Delenie slovných druhov podľa vecného významu:

plnovýznamové a neplnovýznamové.

Delenie podľa gramatického významu: ohybné a neohybné.

2. C

3. D

4. A

5. C

Slávnostný prejav

1. vhodné - prednes s pátosom v hlase, primeraná gestikulácia rukami, významové pauzy, očný kontakt, dôraz
nevhodné - zvyšovanie hlasu, upravovanie si oblečenia, grimasy, prešľapovanie z nohy na nohu, rýchle tempo prejavu
2. samostatná úloha
3. kreatívna skupinová práca
4. samostatná úloha

Príhovor

5. a) nie
b) áno
c) nie
d) áno
6. samostatná práca - kreatívne cvičenie (vhodné aj ako DÚ)

Slovesá

7. a), b), e) neplnovýznamové
c), d), f) plnovýznamové
8. by zostal, bol by som namaľoval, by si spieval
9. miloval, trvalo, si zvykol, vymenil, začali, oddychoval, išiel, boli, Vstúpil, ocitol som sa, bol, sa čudovali, nereagujem, usmievali, klaňali sa, obzerali sa, prezradilo, bolo, oslobodil, Podarilo sa, vyšiel, nemal, počul, hľadal
10. rásťli: 3. os., pl., min. čas, oznam. sp., Nd
vymyslel: 3. os., sg., min. čas, oznam. sp., D
namočiť: 1. os., sg., bud. čas, oznam. sp., D
odstraňuješ: 2. os., sg., prít. čas., oznam. sp., Nd
idete?: 2. os., pl., prít. čas, oznam. spôsob, Nd
11. **plnovýznamové:** poľovali, končí, poznajú, česala, prekvapila, zbledla, existuje, zabudol si, neodznalo
neplnovýznamové: musíte, chce, smiem, stal sa, viete, budeš, je, musím
12. rozprávať sa – diskutovať, besedovať
tešiť sa – radovať sa, veseliť sa
pochopiť – dovtípiť sa, porozumieť
vysvetliť – objasniť, vyložiť
13. hnevať sa – tešiť sa, radovať sa
ubližovať – chrániť
staráť sa – nedbať
rozkazovať – poslúchať
14. dokonavý vid: zostali, vyrušiť, začala, rozprchli sa, nezostal
nedokonavý vid: hrali sa, zaťahovať, padali

Príslovky

15. neohybný slovný druh – plnovýznamové slová – vyjadrujú okolnosti alebo vlastnosti deja – vo vete sú vetným členom – príslovky odvodené od prídavných mien sa dajú stupňovať
16. málo – menej – najmenej, rýchlo – rýchlejšie – najrýchlejšie, ďaleko – ďalej – najďalej,
vysoko – vyššie – najvyššie, veľmi – väčšmi – najväčšmi, pekne – krajšie – najkrajšie,
krátko – kratšie – najkratšie, nízko – nižšie – najnižšie
17. c)
18. a) zajtra
b) večer
c) hore
d) zhora
19. náročky – príslovka príčiny
zodpovedne – príslovka spôsobu
krátko – príslovka času
nadarmo – príslovka príčiny
zhora – príslovka miesta
hlasno – príslovka spôsobu
stále – príslovka času
20. bezbolestne, každodenne, po rusky, dodnes, na modro, naľavo, dlhodobo
21. von, von, von, von, vonku, vonku, vonku, vonku, von, vonku, vonku, von
22. spamäti - z pamäti
nahlas - na hlas
V tom - Vtom
na koniec - Nakoniec
dokonca - do konca
23. d)
24. zblízka, zle - nedobre, rýchlo, donedávna, oveľa, lepšie, navlas
25. pekné, zo začiatku, Donedávna, po francúzsky, sčasti, nadržanom, Nakoniec, po anglicky, po taliansky, po španielsky

Predložky

26. a) nad
b) pred
c) za
d) pri
e) popri
27. V texte je 9 predložiek (s je 3x).

28. na úrade – lok.
do škôlky – gen.
na gymnázium – akuz.
Na tanečnú – akuz.
do obchodu – gen.
v škole – lok.
na malý stolík – akuz.

29. b),d)

30. vo, ku, zo, so
V texte sú 4 vokalizované predložky.

31. v motoroch – lok., pri príd. men. – lok., s príslovkou – inštr., k susedom – dat.,
do Banskej Bystrice – gen., pri zvieratách – lok., pri dobytku – lok., do kina – gen.,
pri pokladnici – lok., po vedro – akuz., s vodou – inštr., v krížoch – lok.

Spojky

32. a, čo, a, a, či, keď, i, s ktorou – 8 spojok

33. dom stavať – samostatné bývanie
dvere opraviť – vŕzgať
zostať doma – variť obed
Zostala doma, lebo varila obed. V byte vymenili podlahu, pretože vŕzgala. Stavali dom, aby mali samostatné bývanie.

34. b), d)

35. no, aby, Ak, ale/avšak, Aj, aj, ale, ani

Častice

36. určite, pravdepodobne, však, nepochybne, dozaista, možno, vraj, údajne, zrejme

37. len, dozaista, pravdepodobne, áno

38. d) Terezka zostala doma.

39. práve, bezpochyby, istotne, pravdaže

Citoslovcia

40. žblnk, čľup

41. kikiríkať, žblnkotať, krákať, chichotať, tikať

42.

- a) Brrrr, to je ale zima.
- b) Frnk, vrabce zo stromu uleteli.
- c) Kikirikí, spustil ráno o šiestej kohút.
- d) Ach, ty si potvorka. Áu, to ma bolí.

Opakovanie

Úloha vhodná ako test.

1. A: neurčitok
B: 3. os., pl., min. čas, D
C: 1. os., sg., prít. čas, Nd
D: 1. os., pl., bud. čas, Nd
2. C
3. D
4. A, C
5. A: predložka B: častica C: príslovka D: častica
6. k, za
7. Príslovka miesta: vpravo, dopredu, vyššie
Príslovka času: zajtra, hneď, minule, predviani, dávno, dlho
Príslovka spôsobu: husto, rýchlo, naopak, vďačne, čulo, matne, spokojne, dôkladne, opatrne, hrdo
Príslovka príčiny: náročky, omylom, bezdôvodne, úmyselne, mimovoľne

III. Náuka o slove

Priame a nepriame pomenovania

1. Vhodné ako DÚ.
združený rým, košícký rýchlik, veľký obchod, prestriem na stôl, vidlička s nožíkom, dlhé šaty, zastrúhaná ceruzka, internetová stránka
2. Vhodné pre dvojice.
strom metafor – dedko si spočítava slzy radostí, bez šťastia má človek prázdnu dušu, stojím na odvrátenej strane svojich úspechov,
strom personifikácií – lúka sa rozplakala, jar si spieva svoje hity, obloha sa zapýrila,
strom metonymií – čítam Chalupku, ubytoval sa na štvorke, nosí líšku, kúpili sme nového peugeota.
3. Kreatívna úloha pre šikovných, vlastná tvorivosť žiakov.

Frazeologizmy

4. Vhodné ako DÚ.
hľadá ako hrom do duba, Anička sa nesie ako páv, lastovičky na odletu, koniec bábemu letu (upozorniť žiakov, že aj pranostika patrí medzi frazeologické jednotky, podobne lastovičky už majú svoj snem), iskierka nádeje vo mne zahorela, nehas čo ťa nepáli, máš líčka ako malina

5. **Vhodné na súťaž (časový limit cca 5 min.).**
Ako sa do hory volá, tak sa z hory ozýva. Bez práce nie sú koláče. Kto vysoko lieta, nízko padá. Ako si uste-
lieš, tak budeš spať. Vyšiel na psí tridsiatok. Vrana k vrane sadá, rovný rovného si hľadá.

6. **Pre rýchlych (cca 3 min.)**
Prší mu do nosa. Akoby mu za päťami horelo. Usmieva sa ako slniečko. Do všetkého strká nos.

Združené pomenovania

7. **Vhodné ako DÚ.**
triedny učiteľ, žiacka knižka, triedna kniha, školská knižnica, školská jedáleň, školský klub detí, základná škola

8. **Kreatívna a samostatná práca žiakov.** Komentár a vyhodnotenie učiteľom je nutné.
a) mobil
b) kreditka
c) osobák
d) základka
e) panelák
f) obývačka
g) táborák
h) cestovka

9. **Samostatná práca, súťaž.**
napr. záhrada - zoologická,
korenie - čierne, biele
okuliare - slnečné, plavecké, dioptrické
ambulancia - zubná, chirurgická
prijímač - televízny, rozhlasový
úrad - mestský, školský, štatistický

Spôsoby obohacovania slovnej zásoby

10. **Vhodné ako DÚ.**
a) dynastia – preberanie slov z cudzieho jazyka
b) smejúci sa oblak – prenášaním významu
c) prekladateľ – tvorenie slov pomocou prípony
d) asertívny – preberanie slov z cudzieho jazyka
e) km – skracovaním
f) sladké stopy hudby – prenášaním významu
g) vyhodíť si z kopýtka – prenášaním významu
h) nosiť líšku – prenášaním významu
i) autoškola – skladaním

11. **Samostatná práca.**
- napr.
tvorenie nových slov - priveľa, zemeguľa
prenášanie významu slov - koleso šťastia
skracovanie slov - ZŠ, TANAP, str.
spáj. slov do viacsl. pomen. - minerálna voda
preberanie slov y cudzích jazykov - analýza, sympatia

Opakovanie náuky o slove

12. Jedna lastovička leto nerobí. Kto druhému jamu kope, sám do nej spadne.

13. Vhodné pre dvojice.
krásny ako luna - nie je to frazeologizmus
kvet sa usmieva - nie je to metonymia (je to personifikácia)
Sneh sa rozpráva. - nie je to pranostika (ide o personifikáciu)
človek je horiaca zápalka - nie je to personifikácia (ide o metaforu)
atď.- je to skratka
matka - nie je to cudzie slovo

14. A (množia sa vo mne chmáry)
B (má za ušami)
A (kúpil Botta)
A (podlaha sa hnevá)
Cvičenie možno využiť ako súťaž medzi jednotlivcami.

Úradný a štruktúrovaný životopis

15. a)

16. samostatná práca

Opakovanie

Vhodné ako DÚ.

1. C
2. A
3. C (strednú odbornú školu, vysokých školách, strednú školu)
4. C
5. A
6. B
7. D
8. B
9. C
10. A

IV. Skladba

Slohové postupy a útvary

1. A: b)
B: c)
C: c)
D: Kto? žiaci
Čo? roznášanie Valentínskej pošty
Kedy? 14. februára 2012
Kde? v ZŠ J. A. Komenského vo Veľkom Mederi
Ako? pomocou čertíc
Prečo? oslava sv. Valentína
E: Vianoce, Halloween
F: Veľká noc, sv. Valentín, Halloween, Vianoce, Dušičky / pamiatka zosnulých
G: bez slov
H: samostatná práca
2. Opis pani Jesene: pestrofarebný veniec, opadávanie lístia, obliekanie nových farebných šiat, dažďové kvapky
Koniec rozprávky: **samostatná práca**
3. Lož má krátke nohy. Láska hory prenáša. Kto šetrí, má za tri. Strčil by za neho ruku do ohňa. Bez práce nie sú koláče. Bez vetra sa ani lístok nepohne. Nestrkaj do všetkého nos.
Názov úvahy: **samostatná práca**.
4. Ako som prežil prázdniny – rozprávanie
Ako pripravíme palacinky – dynamický opis
Aká budeš, dospelosť moja? – úvaha
Aká je moja mama – charakteristika osoby
Náš byt – statický opis
Príroda na umelcovom obraze – umelecký opis

Podmet, prísudok a vetný základ

5. Sivý kôň ležal vyčerpaný. – kôň (podmet) – ležal (prísudok),
Ten pohár je stále prázdny. – pohár (podmet) – je prázdny (prísudok – slovesno-menný),
Chcel som to od teba vedieť. – nevyjadrený podmet (ja) – chcel som vedieť (prísudok),
Táto žena má veľa skúseností. – žena (podmet) – má (je vo význame vlastníť a vtedy je v úlohe plnovýznamového slovesa a je prísudok),
Z lesa zrazu vybehla hrdzavá líška. – líška (podmet - vybehla (prísudok),
Nechali ju tam osamote. – nevyjadrený podmet (oni) – nechali (prísudok),
Počula húkanie sovy. – podmet nevyjadrený (ona) – prísudok počula,
Ovce sa spokojne pásli na lúke. – ovce (podmet) – sa pásli (prísudok)
6. horúce počasie, nové tričko, starý priateľ, zaniatený turista, detská encyklopédia, moji rodičia
7. do práce, skoro, hneď, v predaji, bicykel, dnes, silno, v peňaženke, mu, slušne, piesne, na obed, polievku
8. dusí ma, striaslo ho, mrzne, potraviny, Krása!

9. Hlava bolí. Nohavice boli krátke. Parkovisko je prázdne. Sestra študuje. Minister odstúpil. Priatelia sa nezra-
dia. Janka, budeš doma?

Predmet

10. nájdeme) priateľov – kamarátov
(neveril) v úspech – v zdar
(prináša veľa) nástrah – nebezpečenstva
(zverejňovať) údaje – fakty
11. Facebook, v úspech, s priateľmi, s ľuďmi, nástrah
12. (volá) susedu – A
(prišiel) k rozumu – D
(číta) o zvieratách – L
(obedovala) z menu – G
(stretli sa) s nimi – I
(kúpil) žemle – A
13. nie, nie, áno, nie, áno, áno

Zhodný a nezhodný prívlastok

14. a) večer
b) starká – čitateľka, vnučka – poslucháčka
c) ja-rozprávanie
15. A: Zhodné prívlastky: rozprávková kniha
Nezhodné prívlastky: čítanie starkej, rozprávky Slovenska, zvieratká rozprávok, čas voľna, v izbičke detí
- B: dvojnásobný – číslovka násobná
trojaké – číslovka druhová
každý – zámeno vymedzovacie
tretí – číslovka radová
kakaa - podstatné meno
taký – zámeno ukazovacie
deviata – číslovka radová
môjmu – zámeno prívlastňovacie
ôsma – číslovka radová
kvetu - podstatné meno

pekný – pekný – pekný – pekný – cudzí – mesto – pekný – pekný – pekný – môj – pekný – dub

Príslovkové určenie

16. a) c) d) f) Počet pravdivých tvrdení: 4
17. Príslovkové určenia MIESTA: v nej, do náručia, von, z hôr, tu
Príslovkové určenia ČASU: znovu, nikdy, ráno, po roku, opäť, zas
18. veselo – smutne náročky – náhodou
lepšie – horšie pre chorobu – pre zdravie
vážne – veselo za klamanie – za pravdu
ochotne – s nevôľou náhodou – úmyselne

19. prešiel sa – včera, po ulici
zbadal som – dnes, v škole
kvitne – na jar, na lúke
hovorila – včera, na hodine
obujú sa – doma, ráno
20. b) e) Počet nepravdivých tvrdení: 2
21. a) poctivo, po anglicky, milo, dobre
b) pre výpadok prúdu, náročky, náhodou, za krádež
22. už dlho, zodpovedne, spoločne, v sobotu, v obchode, pre radosť
23. samostatná práca
24. áno, áno, nie, nie, áno, áno, nie
25. samostatná práca, 4 prisl. určenia času
26. samostatná práca

Prihláška

27. a) c) e) f) Úloha vhodná na DÚ.
28. Kreatívna úloha, vhodná na rozšírenie a upevnenie učiva.
29. Úloha vhodná na časový limit.
prihlášky: štúdium na univerzite, konkurz do speváckeho zboru, kurz francúzskeho jazyka
pozdávky: výročie založenia školy, oslava narodenín,

Prístavok

30. podškrtnúť: obdobie dotykového ovládania techniky, zelení návštevníci z iných planét, asi najznámejší mi-mozemšťan, revolučný komunikačný prostriedok dnešných čias, deti z planéty Zem, od detí cez dospelých až po starých ľudí Opravené nesprávne informácie z Lenkinho rozprávania: E.T. nebol pán z Austrálie, E.T. nepoužíval mobil, deti mu mobil nepožičali, ľudia bežne využívajú mobily, aj zo staršej vekovej kategórie.
31. samostatná práca
napr. a) moja najmladšia sestra
b) so syrovou omáčkou
c) vlčiaky a iné rasy
d) veterníky a krémeše
32. Samo Chalupka, slovenský básnik, napísal Mor ho!
Ruža, kráľovná kvetov, príjemne vonia.
Andrej Kiska, prezident SR, odcestoval do zahraničia.
Leopard, najrýchlejšie zviera, žije v Afrike.

Opakovanie

1. C

2. B

3. D

4. C

5. A

6. B

7. C

8. B

9. C

10. A

11. D

12. B

13. C

14. C

15. A

Jednočlenná a dvojčlenná veta

1. sloveso, prístavok, prísudok

2. a) súvetie
b) jednoduchá veta

3. c)

4. c)

5. a) holé, rozvité
b) jednočlenné, dvojčlenné
c) oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, želacia, zvolacia

6. Jednočlenné: V kozube vyhaslo. Pichlo ju v boku. Ach! Fajčiť zakázané! Na stráni sa zelenelo trávou.
Dvojčlenné: Čítame. Naši turisti stratili kľúče. Pracuj!

7. Jednočlenné vety slovesné: Mrholí. Bolí ma v hrdle. Bolo treba nakúpiť. Dnes ráno snežilo aj v dolinách.
Preskočilo jej.
Jednočlenné vety menné: Dobre. Jáj! Lekár?

8. a) Hanka trhala.
b) (ja) – Čítala som, (ja) som dostala.
c) (ona) – urobila. (Ona) – išla.
d) nie je prisudzovací sklad, iba vetný základ.
e) nie je prisudzovací sklad, iba vetný základ.

9. **samostatná práca**
- príklady: Prší. Blýska sa. Hrmí. - jednočlenné
- Ticho! Jáj! Ahoj! - neslovesné

10. c)

11. **samostatná práca**
- príklady: Plače. Smúti. Kričí.

12. dvojčlenné vety: Mama varí. Pricestovali turisti. Slniečnica voňala. Brat kričí.

13.

Kiežby už bolo leto! – želacia, jednoduchá veta, dvojčlenná, úplná
 Choď hneď domov! – rozkaz., jednoduchá veta, dvojčlenná, neúplná,
 Ako sa máš? – opyt., jednoduchá veta, dvojčlenná, neúplná
 Ďakujem, mám sa dobre. – oznam., súvetie jednoduché, nechajme túto vetu ako súvetie :)
 Paľko sa nikdy ničoho nebojí. – oznam., jednoduchá v., dvojčlenná, úplná, rozvitá
 Cesta okolo sveta. – oznam., jednoduchá v., jednočlenná, neslovesná
 Poďme sa na to pozrieť! – zvolacia, jednoduchá v., dvojčlenná, neúplná
 Nevidím tvoju sestru, kde je? – opyt., súvetie jednoduché
 Dieťa sa bojí. – oznam., jednoduchá v., dvojčlenná, holá
 Sneží! – zvolacia, jednoduchá v., jednočlenná, slovesná

Opakovanie

1. Veta: – jednoduchá – jednočlenná alebo dvojčlenná
– súvetie
2. Dopln vety: A: jednočlennú vetu slovesnú
B: zamlčaný podmet
C: holú a rozvitú
3. C
4. A
5. A: Spotený ako myš.
B: Počul, ako na ňu kričia.
6. Vety, v ktorých je potrebné čiarku doplniť: Alebo pôjdeš, alebo ťa nechám tu. Ani neplakal, ani sa netešil. Jano pochopil, čo má urobiť. Nemôžeš chcieť, aby sme tu zostali. Videl som ju, ako tam stála so slzami v očiach. Zatvor okno, lebo je prievan. Uvarila polievku, aj zemiaky, aj mäso.
7. A: citoslovcom
B: prídavným menom
C: slovesom/slovesami
Pozn. pre učiteľa: Upozorniť na neurčité slovesné tvary (fajčiť - neurčitok, zakázané - trpné prídavné)
8. B
9. A: súvetie
B: jednoduchá, jednočlenná, slovesná
C: jednoduchá, dvojčlenná, neúplná
D: súvetie
E: jednoduchá, dvojčlenná, úplná
10. B
11. C

V. Opakovanie učiva 8. ročníka

1. A: podrad'ovacie súvetie
B: c)
C: c)
D: d)
E: podčiarknuté slovo najjasnejším – b)
F: V celom texte sa nachádza 5 postupne rozvíjajúcich prívlastkov.
G: a) Mesiac bol dôležitý..., Mesiac odprevádzal..., Mesiac prinášal
b) súvetie
c) viacnásobný predmet nepriamy
2. a) levov – chlap/dub
b) o vtákoch – chlap/dub
c) psovi – chlap/dub
d) s holubmi – chlap/dub
e) medveďa – chlap/stroj
f) so zajacom – chlap/stroj
Pozn. pre učiteľa: Upozorniť na dvojaké skloňovanie. Pozor aj na tvar slova, ktorému sa určuje vzor. Nezabudnúť na výnimky slov pes, vlk, vták.
3. akvarely - dub
večery - dub
fascikle - stroj
bunkre - stroj
bicykli - stroj
filtri - stroj
4. b)
5. a) Na konferencii sme počuli o nových metódach liečenia rakoviny.
b) Videli sme správy o haváriách, ktoré sa dnes stali v Žiline.
c) Vôňa orchidey prilákala veľa hmyzu.
d) V redakcii novín sme mali stretnutie mladých talentov.
e) Hovorili sme o Andrei.
f) Naše dve Andrey vyhrali súťaž vo varení.
g) Poslanci nášho mesta sa stretli na výročnom pléne.
h) Žiaci prvých ročníkov gymnázií to nemali ľahké.
i) Po prehliadke mauzólea sme išli na zmrzlinu.
j) Zdochli nám rybky v akváriu.
k) Za lýceom bol krásny park, kam sme chodili na prechádzky.
l) K rybiemu filé so zemiakmi sme mali ešte jahodové želé.
m) V decembri mám v kalendári poznačený významný dátum.
6. Milenci – podmet, si vyznávajú – prísudok, lásku – predmet, pri svite – nepriamy predmet, mesiaca – nezhodný prívlastok
Človek – podmet, sa mení – prísudok, na vlkolaka – predmet, v noci – príslovkové určenie času, za svitu – predmet, mesiaca – nezhodný prívlastok.
milenci si vyznávajú – prísudzovací sklad
vyznávajú lásku – určovací sklad
pri svite si vyznávajú – určovací sklad
pri svite mesiaca – určovací sklad

človek sa mení – prisudzovací sklad
sa na vlkolaka mení – určovací sklad
sa mení v noci – určovací sklad
sa mení za svitu – určovací sklad
za svitu mesiaca – určovací sklad

7. priame pomenovania: je smutný, zelený čaj, zoologická záhrada
nepriame pomenovania: čierny ako uhoľ, trójsky kôň, sídlisko svetlo
8. a) príslovie
b) porekadlo
c) porekadlo
d) prirovnanie
e) príslovie
f) príslovie
g) porekadlo
h) porekadlo
i) prirovnanie
9. maturitná skúška – združené pomenovanie
v krajinách, kde horí ticho – metafora
odplávali detstva vence – metafora
čítať Kukučina – metonýmia
je to písané jeho rukou – metonýmia
platobná karta – združené pomenovanie
10. Hrá všetkými farbami: (o veci) je veľmi pestrý; (o človeku) je v rozpakoch, striedavo sa červená a blednúť
(napr. od hanby, od rozpakov a pod.)
Je mu trňom v oku: Neznáša ho. Nemá ho rád.
11. a) bielo-modré pruhy
b) svetločervený sveter
c) slovensko-anglický slovník
d) východoslovenský kraj
12. d)
13. a) značka
b) skratkové slovo
c) iniciálová skratka
d) skratka
14. a) Došiel práve zo školy.
b) Postel postavili práve pod oblok.
15. a) Pýtal sa, či prídem.
b) Či sa to patrí?

16.

CHARAKTERISTIKA	SLOHOVÝ POSTUP	SLOHOVÝ ÚTVAR
postupnosť dejov minulý čas slovies zachytáva udalosti v priestore a čase následnosť myšlienok	rozprávací	bájka
		povešť
		rozprávka
		poviedka
zameniteľnosť prídavné mená zachytáva podstatné znaky a vlastnosti	opisný	dynamický opis
		statický opis
		umelecký opis
		charakteristika
nevysvetľuje, len informuje vecnosť číselné údaje	informačný	úradný životopis
		pozvánka
		príhláška
		jedálny lístok
		výtah
odborné termíny poučá a vysvetľuje	výkladový	úvaha
		prednáška
		diskusia